

2010: Chilensk skjebneår

Snart går Chile tom for slaktefisk av atlantisk laks, og flere selskaper styrer lukt mot avgrunnen. Likevel er det optimisme å spore i chilensk oppdrettsnæring.

Status i den skadeskutte chilenske oppdrettsnæringen er vanskelig å beskrive, fordi den peker i flere ulike retninger. På den ene siden foregår det hektisk aktivitet drevet av optimisme og framtidstro. På den annen side ser vi at enkelte aktører har funnet det mest tjenlig å sitte helt stille. I sistnevnte kategori finner vi en del oppdrettselskaper som skyver foran seg en gjeldsbyrde av aldeles gigantiske proporsjoner. Å redde disse selskapene vil nærmest kreve et mirakel, da de per i dag er milevidt unna å kunne betjene gjelden sin. Det som har reddet flere av dem fra konkursen er nok først og fremst at kreditorene ikke har ønsket å ta tapene. Samtidig vil det være utenkelig at en ny eier vil akseptere den eksisterende gjeldsbyrden, slik at den eneste løsningen vil være at eierne, bankene eller leverandørene faktisk tar tap. Gjør bankene ingenting vil det forsinke utviklingen i Chile ytterligere og faren for konkursras blir betydelig større.

Leverandørindustrien i Chile må nok belage seg på et tøft 2010, og vi ser ikke bort fra at enkelte norske aktører kommer til å trekke seg ut. Førselskapene er blant kreditorene som kan risikere store tap. Enkelte kunder har faktisk fått opp til ett års kreditt på føret. Byrden for gjenoppbyggingen bæres dermed i betydelig grad av disse selskapene.

På eiersiden har man sett at en del nye aktører er kommet på banen i form av mindre chilenske selskaper som har hovedaktivitet innen tradisjonelt fiskeri. Et større antall norske

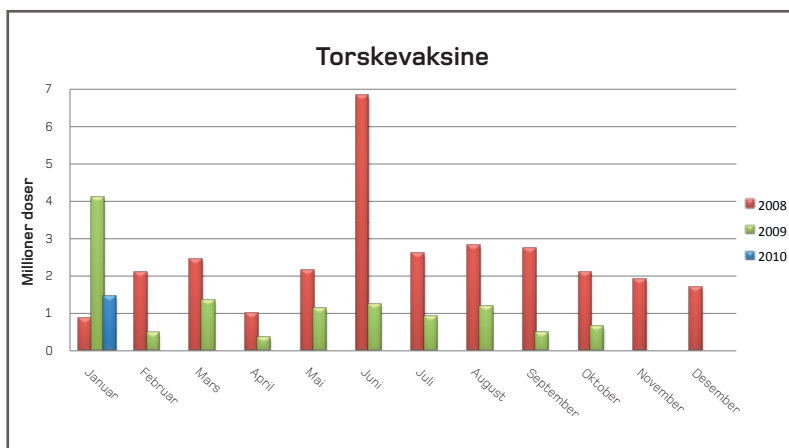
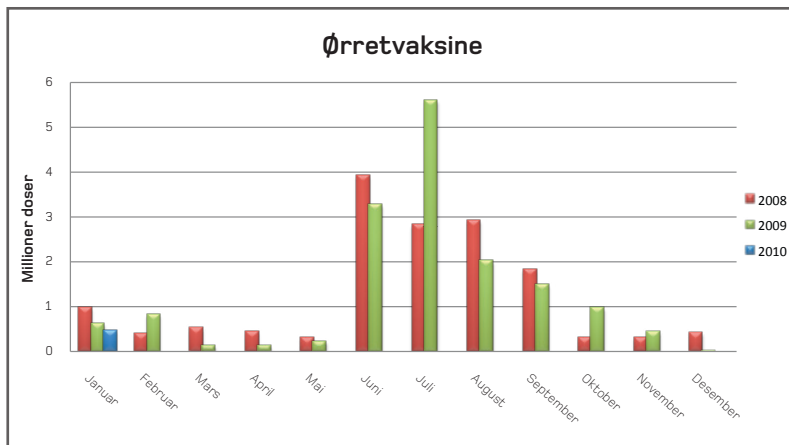
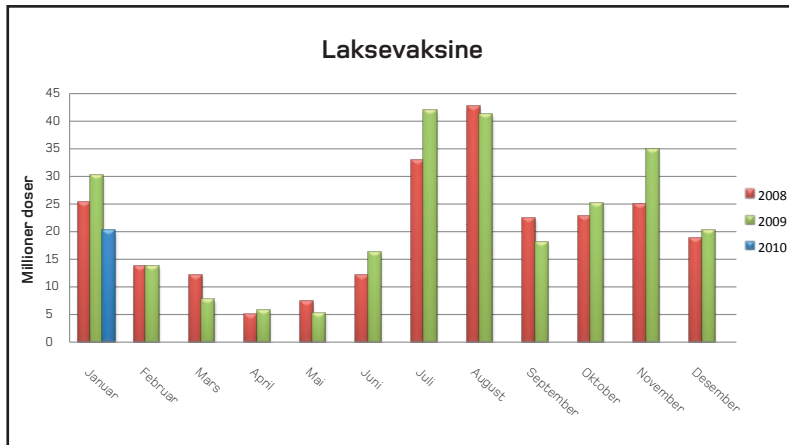
investorer er sterkt ønsket i Chile, men disse glimrer stort sett med sitt fravær foreløpig.

Det settes ut fisk i Chile nå, om enn i begrensede mengder. Det er på det rene at det vil ta mange år å komme opp på et tilnærmet like høyt produksjonsnivå som tidligere. Det sier litt om hvor katastrofalt omfattende ILA-epidemien har vært når man vet at Chile i løpet av våren vil nærmest gå tom for slaktefisk av atlantisk laks. I perioden mars til september oppgis det at så godt som ingen atlantisk laks fra Chile vil være på markedet.

Heldigvis skjer det positive endringer i reguleringsregimet, selv om det er vanskelig å si hvor dyptgripende endringene vil bli. Et område Europharma har engasjert seg i helt siden selskapet etablerte seg i Chile, er reguleringen av legemiddelbruk. Et mangelfullt reseptsystem samt lokalproduserte legemidler av lav kvalitet har spilt en ikke ubetydelig rolle i den chilenske oppdrettskollapsen, ikke minst i forhold til resistensutvikling. Visse positive signaler registreres nå, men fremdeles ser man at en rekke mindre legemiddelprodusenter kommer på markedet med eksempelvis ILA-vaksiner utviklet på rekordtid. Sjansen for at disse vaksinene kan være effektive og gode, anser Europharma for liten. Dokumentasjonsgraden vil nødvendigvis også være lav. Det er dessverre også et faktum at etablerte internasjonale legemiddelselskaper viser vilje til å operere etter svakere kvalitetskrav i Chile enn man gjør i Norge. Det er Europharmas klare oppfatning at gjenreisningen av den chilenske oppdrettsnæringen er avhengig av en kompromissløs holdning i forhold til kvalitet og sikkerhet, også på legemiddelsiden.

Vaksinesalg – månedsoversikt

Kulde utsetter vaksineringsen

Lave vintertemperaturer gir seg utslag i statistikken for vaksinesalg.

I januar ble det solgt knappe 20 millioner doser laksevaksine i Norge. Det er bare to tredjedeler av salget samme måned i fjor, men tallene er i og for seg lite overraskende. Det er ikke gunstig å vaksinere hvis temperaturen blir for lav, og det har den vært over store deler av landet i relativt lange perioder etter nyttår. Fallet i vaksinesalg kan derfor i stor grad forklares med temperaturforholdene. I annen medvirkende faktor er at det ble solgt godt med laksevaksine både i november og desember.

I den til dels ekstreme kulden i vinter har Europharmas distribusjonssystem med egne temperaturkontrollerte biler kommet til sin rett. Folkehelseinstituttet har i perioder stanset sin egen utsending av vaksiner via postverket på grunn av kulde, og overlatt distribusjonen til Europharma. Fra før har Europharma besørget utkjøring av pandemivaksinen på oppdrag fra Folkehelseinstituttet.

Torskevaksine ble det ikke solgt en eneste dose av i november og desember, men i januar gikk det ut knappe 1,5 millioner doser til norske torskeoppdrettere. Det er betraktelig mye mindre enn i januar 2009, men likevel et tegn på at det fremdeles satses i en næring med store markedsutfordringer.

Salget av vaksiner til ørret endte på 460.000 doser i januar.

På tide å tenke forebygging

Problemer med resistensutvikling hos lakselus borger for økt fokus på forebyggende fiskehelsearbeid.

Ved å følge mediedekningen rundt lakselus får man inntrykk av at dette er et rent miljøproblem hvor villaksen er den store taperen. Dette er ikke bare feil, det er også en farlig avsporing. Lakselusproblematikken kan utvikle seg til å få en svært uheldig effekt på fiskehelsen i norske mærer, og det er derfor på tide å skifte fokus.

I Chile var det nettopp da man mistet kontrollen over lakselusa at den store ILA-katastrofen kom. Det førte til at hele 41 prosent av anleggene fikk ILA i toppåret 2008. I Norge, hvor man både har ILA og PD, er det ikke veldig vanskelig å se for seg et skremmende scenario om luseproblematikken forverrer seg. Derfor er det positive nyheter at det nå ligger an til en åpning for ILA-vaksinering langs hele kysten. For PD har man allerede denne muligheten. Norske oppdrettere, også nord for Hustadvika, bør ha forebyggende fiskehelsearbeid på tapetet i tiden som kommer.

Behov for ATPase-analyser?
ring Karl Ove, tlf: 76 06 09 47